

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Právní rámec pro spotřebitelskou politiku

(2006/C 185/13)

Evropský hospodářský a sociální výbor se dne 10. února 2005 rozhodl vypracovat v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu stanovisko k tématu *Právní rámec pro spotřebitelskou politiku*.

Specializovaná sekce „Jednotný trh, výroba a spotřeba“, kterou výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. března 2006. Zpravodajem byl pan PEGADO LIZ.

Na 426. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 20. a 21. dubna 2006 (jednání ze dne 20. dubna 2006), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 45 hlasy pro, 26 hlasy proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Shrnutí

1.1 V každém právním společenství platí, že zamýšlená politika musí vycházet z právního základu, který stanovuje meze působnosti daného společenství a podmínky jeho činnosti. Evropská unie je právním společenstvím a musí tento požadavek splňovat.

1.2 Přiměřený, funkční a účinný právní základ musí být jasný, přesný a samostatný. Musí obsahovat cíle, základní principy a kritéria k provádění politiky, kterou zamýšlí dané právní společenství uplatňovat. Musí zahrnovat všechny oblasti politiky, pro kterou byl vytvořen.

1.3 V Evropské unii se po přijetí Maastrichtské smlouvy nový právní základ pro činnost v oblasti politiky ochrany spotřebitelů, článek 129 A, brzy ukázal nepostačujícím k tomu, aby mohl sloužit za základ rozvoje samostatné politiky v této oblasti.

1.4 Nedostatečné uplatňování tohoto právního základu během let potvrdilo, že nejde o přiměřený a účinný právní základ pro podporu skutečné politiky ochrany zájmů spotřebitelů na úrovni Společenství.

1.5 Úpravy, které přinesl nový článek č. 153 Amsterdamské smlouvy, nemohly napravit odhalené nedostatky a texty, předložené v souladu s očekávaným přijetím Evropské ústavy, na tyto otázky také nepřinesly odpověď.

1.6 Spotřebitelská politika je zřejmě jednou z politik, které jsou evropským občanům nejbližší. Může do značné míry ovlivnit jejich kladný postoj k evropskému ideálu, pokud tento ideál odpovídá jejich potřebám a snahám, čemuž vždy tak nebylo⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EHSV na to upozornil zejména ve svém stanovisku nazvaném „Spotřebitelská politika po rozšíření Evropské unie“, Úř. věst. C 221, 8.9.2005. Evropský parlament se také chystá ve své zprávě o podpoře ochrany zájmů spotřebitelů v nových členských státech tuto skutečnost uznat (zpravodaj: Henrik Dam Kristensen, PE 359.904/02-00). Uznání tohoto druhu by mimo jiné mohlo být lépe zajištěno doplňujícím rozvojem přístupů autoregulace, koregulace a alternativních způsobů urovnávání sporů.

1.7 Hlavní směry Komise v oblasti politiky ochrany spotřebitelů⁽²⁾ bohužel potvrzují povážlivé zhoršení ochrany a podpory zájmů spotřebitelů. Tento nedostatek umocňuje potřebnost a naléhavou nutnost zvážení právního základu pro tuto oblast, obsaženého ve Smlouvě.

1.8 Toto stanovisko takovou úvahu předkládá. Vedla Evropský hospodářský a sociální výbor ke konstatování, že kromě nezbytné politické vůle dosáhnout pokroku v politice ochrany zájmů spotřebitelů ve smyslu zvýšené podpory jejího začlenění a ochrany jejich zájmů ve všech oblastech politik Společenství je rovněž nutné přistoupit k hloubkové studii o přetvoření právního rámce, aby byla posílena politika ochrany zájmů spotřebitelů.

1.9 S podporou četných příspěvků od mnoha evropských právníků, jejichž odbornost v dané věci je všeobecně uznávána, může být Evropský hospodářský a sociální výbor schopen závěrem předložit návrh na přijetí nového právního základu pro spotřebitelskou politiku. Měl by rozhodujícím způsobem přispět ke zlepšení, ke zjednodušení a snad i k redukci právních předpisů a doporučit Komisi, Radě a také členským státům, aby nezapomněli vzít návrh tohoto druhu v úvahu při další revizi textu Smlouvy.

2. Úvod – cíl stanoviska z vlastní iniciativy

2.1 Když se EHSV rozhodl schválit toto stanovisko z vlastní iniciativy, bylo jeho cílem podpořit důkladnou reflexi o tom, jaký právní základ zvolit pro spotřebitelskou politiku na evropské úrovni, tedy článek 153 Smlouvy, a to v souvislosti jak s ústavním textem, předloženým jednotlivým členským státům, tak se sekundárním právem. Měl rovněž na paměti zapojení zástupců zainteresovaných v této problematice a specialistů na právo Společenství ve spotřebitelské oblasti.

⁽²⁾ Velmi zřetelné v nové směrnici 2005/29/ES z 11.5.2005 (Úř. věst. L 149, 11.6.2005) o nekalých obchodních postupech, ve svém akčním programu v oblasti zdraví a ochrany spotřebitele (2007/2013) (KOM(2005)115 v konečném znění) a ve stažení návrhu nařízení, kterým se stanoví podpora prodeje na vnitřním trhu (KOM(2005)462 v konečném znění, 27.09.2005).

2.1.1 Vědomi si slabých stránek, které současné znění článku 153 obsahuje, souhlasila většina s názorem, že existence zmíněných slabých stránek vedla k malému praktickému využití tohoto článku jako právního základu sekundárního práva v oblasti podpory práv a zájmů spotřebitelů a také pro rozvoj spotřebitelské politiky v Evropské unii. Ta by mohla být jednoznačně zkvalitněna, kdyby se jí dostalo přiměřeného, funkčního a účinného právního základu.

2.2 Evropské instituce obecně a zejména sdružení občanské společnosti, spotřebitelská sdružení a účastníci sociálního dialogu by byli zajisté těmi prvními, kdo by ze zlepšení právního základu spotřebitelské politiky ve Smlouvě mohl těžit.

2.2.1 EHSV, jakožto fórum pro institucionální zastoupení organizované občanské společnosti, je chápán jako místo předurčené k úspěšnému splnění tohoto úkolu, v duchu interakce mezi účastníky sociálního dialogu a s podporou univerzitních odborníků v dané oblasti.

2.2.2 EHSV je toho názoru, že spotřebitelská politika je zřejmě jednou z politik, které jsou evropským občanům nejbližší. Může a měla by do značné míry ovlivnit jejich kladný postoj k evropskému ideálu, pokud tento ideál odpovídá jejich potřebám a snahám.

2.2.3 14. října 2005 uskutečnil Evropský hospodářský a sociální výbor slyšení mnoha zástupců, kteří kladně odpověděli na otazník, sestavený za tímto účelem. Názory a návrhy, které z tohoto slyšení vzešly, umožnily stanovisko lépe zakotvit. EHSV chce touto cestou poděkovat všem těm, kteří k vypracování stanoviska přispěli⁽³⁾.

3. Otázkou je právní rámec pro spotřebitelskou politiku

3.1 Současný právní základ politiky obrany spotřebitelů je obsažen v hlavě XIV Smlouvy, nazvané „ochrana spotřebitelů“, v článku 153. Článek je tohoto znění:

1. „K podpoře zájmů spotřebitelů a zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Společenství k ochraně zdraví,

⁽³⁾ Na slyšení dne 14. října 2005 byli přítomni: pan Carlos Almaraz (UNICE), profesor Thierry Bourgoignie (Univerzita Québec, Montréal), paní Nurie Rodríguez (Svaz evropských spotřebitelských organizací), pan Denis Labatut a paní Kalliopi Spyridaki (Svaz skupin nezávislých maloobchodníků v Evropě - Union of Groups of Independent Retailers of Europe; UGAL), pan Jon-Andreas Lange (Forbrukerradet – Rada norských spotřebitelů), pan William Vidonja (Evropský výbor pojišťoven - Comité Européen des Assurances; CEA), pan Patrick von Braunmühl (Spolkový svaz spotřebitelů - Verbraucherzentrale Bundesverband; vzbv) a pan Hubert J.J. van Breemen (VNO NVW).

Kromě toho jsme získali písemné komentáře v odpovědi na dotazník, zaslány několika desítkám právníků a akademiků z celé Evropy. Vyjádření zaslali: profesor Thierry Bourgoignie (Univerzita Québec, Montréal), profesor Jean Calais-Auloy (Fakulta práva a ekonomických věd, Montpellier), pan Stephen Crampton (?), profesor Mário Frota (APDC - Associação Portuguesa de Direito do Consumo), paní Cornelia Kutterer (Svaz evropských spotřebitelských organizací - Bureau Européen des Unions de Consommateurs), pan Jon-Andreas Lange (Forbrukerradet – Rada norských spotřebitelů), paní Renée-Claude Mäder (Spotřebitelství, bydlení a životní prostředí - Consommation, Logement et Cadre de Vie; CLCV), profesor Stephen Weatherill (ÉCLG), profesor Hans Micklitz (Institut für Europäisches Wirtschafts- und Verbraucherrecht e.V. Universität Bamberg), paní Gaëlle Patetta (UFC - Que choisir), profesor Norbert Reich (Universität Bremen Fachbereich Rechtswissenschaften), organizace UNICE a také Euro Commerce.

bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů.

2. Požadavky na ochranu spotřebitelů jsou zohledňovány při vytváření a provádění ostatních politik a činností Společenství.

3. Společenství přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím:

a) opatření přijatých podle článku 95 v rámci vytváření nebo fungování vnitřního trhu;

b) opatření, která podporují, doplňují a sledují politiku členských států.

4. Opatření uvedená v odst. 3 písm. b) stanoví Rada v souladu s postupem uvedeným v článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

5. Opatření přijatá podle odstavce 4 nebrání členskému státu zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná se Smlouvou a budou oznámena Komisi⁽⁴⁾.

3.2 K tomu, aby byla ochrana spotřebitelů zařazena mezi otázky spadající do působnosti Evropské unie, jí nutně musí být věnováno zvláštní ustanovení Smlouvy, v souladu s ustanovením článku 5 téže Smlouvy, jehož konsolidované znění je toto:

„Evropský parlament, Rada, Komise, Soudní dvůr a Účetní dvůr vykonávají své pravomoci za podmínek a pro účely, které vymezují jednak ustanovení smluv o založení Evropských společenství a následných smluv a dokumentů, jež je mění či doplňují, a jednak ostatní ustanovení této smlouvy.“

3.3 Význam tohoto pravidla, podle něhož mají tedy členské státy pravomoc určit své vlastní pravomoci, je třeba zdůraznit, neboť nedostatky, nepřesnosti textu či jeho rozporuplný charakter mohou vést k prohlášení pravidel následně přijatých evropskými institucemi za neplatné, v souladu se Smlouvou.

⁽⁴⁾ Kromě citovaného článku se spotřebitelská politika zakládá na různých dalších ustanoveních Smlouvy o EU, mezi kterými je možné ihned rozeznat ustanovení, které dalo popud k výzvě členským státům v předmluvě, tedy zajistit podporu „hospodářského a sociálního pokroku svých obyvatel, v souladu se zásadou udržitelného rozvoje a v rámci vybudování vnitřního trhu“ a vytvoření „společného občanství příslušníků jejich zemí“, jakož i ustanovení článků 2 a 6 této Smlouvy a také ustanovení uvedených v článku 2; čl. 3 odst. 1 písm. t); čl. 17 odst. 2; čl. 33 odst. 1 písm. e; čl. 34 odst. 2 II; čl. 75 odst. 3 II; čl. 81 odst. 3; a čl. 87 odst. 2, písm. a) Smlouvy o ES v konsolidované verzi ve Smlouvě z Nice.

3.4 Je na místě v této fázi zmínit, jak Soudní dvůr ve svém rozhodnutí z 5. října 2000 připomněl, že každý akt přijatý na základě článku 100 A (dnes 95) musí mít za cíl zlepšení podmínek pro vytváření a fungování vnitřního trhu. Soud uvedl, že kdyby ke zvolení článku 100 A za právní základ stačilo pouhé konstatování nesrovnalostí mezi státními právními předpisy a teoretické riziko zásahu do základních svobod či narušení hospodářské soutěže, bylo by soudní přezkoumání dodržování právního základu zbaveno veškeré účinnosti. (3)

3.5 Požadavek na vytvoření jasného a tedy mezinárodně kontrolovatelného právního základu by se měl rovněž odrazit na úrovni politik jako nepopíratelný ústavní ukazatel nutnosti vytvořit politiku ochrany spotřebitele. Stojí za připomenutí, že Evropský jednotný akt ze dnů 17. a 28. února 1986 částečně zaplnil mezeru v Římské smlouvě vložením hlavy věnované pouze článkům 130 R až 130 T (dnes články 174 až 176). Cíle, které sleduje článek 175 a kritéria definovaná tímto textem pro činnost Společenství v oblasti životního prostředí prokazatelně přispěly k vytvoření účinného souboru norem v této oblasti.

3.5.1 Ze srovnání současného znění článků 175 a 153 Smlouvy je zřetelně vidět, že sama kvalita právního základu je určující pro další zásahy. V oblasti životního prostředí jsou cíle jasné a přesně stanoveny.

Článek 175 navíc určuje zásady, ze kterých vychází činnost Společenství v dané oblasti.

Technické parametry určené v čl. 175 odst. 3 jsou také faktory, které přispívají k racionálnímu a užitečnému uplatňování politiky v oblasti životního prostředí.

3.5.2 Jelikož má zákonodárny orgán Společenství pravomoc posoudit přiměřenost opatření, jež hodlá přijmout, je zřejmé, že kvalita právního základu je rozhodující, neboť snižuje možnosti prokazatelně mylného posouzení, zneužití pravomoci či zřejmého překročení posuzovací kompetence (4).

4. Je článek 153 přijatelným právním základem pro vytvoření politiky Společenství pro evropské spotřebitele?

4.1 Tyto informace nutí ke konstatování, že současný článek 153 Smlouvy již netvoří právní základ poskytující dostatečné záruky vzhledem k cílům pro ochranu spotřebitelů.

4.2 Připomeňme, že spotřebitelské právo na evropské úrovni se následně v zásadě vyvíjelo na základě reference, kterou je článek 95 Smlouvy, a vděčí za mnohé podnětům pocházejícím z realizace vnitřního trhu. Politika ochrany spotřebitele zajistí usiluje o horizontální záběr a v dalších oddílech Smlouvy

(3) Soudní dvůr Evropských společenství, 5. října 2000, Spolková republika Německo vs. Parlament a Rada, případ C-376/98, Sb., I -8149, viz podrobněji odstavce 76 až 89.

(4) K těmto otázkám viz Soudní dvůr Evropských společenství, 20. 10. 1977, S.A. ROQUETTE FRERES, případ 29/77, Sb. str. 1835.

existují výslovné odkazy na nutnost zohlednit ochranu spotřebitelů. Nicméně lze obecně říci, že článek 153 v současném znění je nedostatečný.

4.3 Bylo rovněž konstatováno, že opatření k ochraně a obraně spotřebitelů byly na základě článku 153 přijaty pouze výjimečně (dříve článek 129-A).

4.4 K této kritice, která ze spotřebitelské politiky činí doplněk pravidel upravujících rozvoj vnitřního trhu, je třeba rovněž připojit důsledky vyplývající z rozhodnutí Soudního dvora evropských společenství z 5. října 2000 (5), které byly zmíněny výše. Nejistota vyplývající z této judikatury může vést ke zpochybnění, a to zejména cestou řízení o předběžných otázkách, samotného právního základu některých směrnic, přijatých v oblasti ochrany spotřebitelů (záruky, domácí prodej atd.).

4.5 Navíc současný text určuje jako kritérium vysokou úroveň ochrany spotřebitelů. Vysoká úroveň ochrany spotřebitelů v podobě, jak ji určuje článek 153, nevede nutně k tomu, aby členské státy usilovaly o právní systém, který nabízí nejvíce záruk. Článek 153. odst. 5 umožňuje v podobných případech zachovat právní systémy s vyšším stupněm ochrany, pod podmínkou, že jsou slučitelné se Smlouvou.

4.5.1 Navíc určení vysoké úrovně ochrany zdaleka není snadnou záležitostí. Parametry, jež musí být zohledněny, nejsou v článku 153 vůbec uvedeny a mohou vést k několika obtížím s výkladem.

4.6 Dnes se tedy situace jeví tak, že právní základ by měl být zrevidován s ohledem na následující úvahy.

4.6.1 Politika ochrany spotřebitelů musí být součástí vlastních pravomocí Unie a nesmí být chápána jako doplněk politiky členských států. Je paradoxní považovat ochranu spotřebitelů za problematiku v působnosti členských států a tvrdit, že může přispět ke zlepšení vnitřního trhu.

4.6.2 Zdraví, bezpečnost a ekonomické zájmy spotřebitelů jsou chápány jako oblasti, do kterých musí Evropská unie vnést svůj příspěvek. Bylo by vhodné je chápat spíše jako cíle, jejichž záběr by si jistě zasloužil rozšířit. Je třeba si rovněž položit otázku, zda ekonomické zájmy spotřebitelů jsou jediným kritériem, které je třeba vzít v úvahu? Prokazatelně zde existuje více než zřejmý rozpor mezi podporou těchto zájmů a přispěním k jejich ochraně.

4.6.3 Právo na informace, právo na vzdělání a právo sdružovat se s cílem chránit tyto zájmy jsou zásadami, které by bylo vhodné uznat za základní pravidla určující politiku Unie.

4.6.4 Vzhledem k tomu, že kritéria, jež je třeba mít na paměti při určování vysoké úrovně ochrany, nejsou stanovena, měla by být zmíněna v samotné Smlouvě.

(5) C-376/98, Sb., 1/8498, Německo vs. Parlament a Rada.

4.6.5 Úvaha o ochraně spotřebitelů jako o samostatném právním základě bude muset zohlednit prioritu, která musí být přiznána jak obsahu, tak formě politiky Společenství. Zásada dvojí subsidiarity je samozřejmě omezením, které jak na evropské, tak na státní úrovni ochromuje veškerou politiku ochrany spotřebitelů. Dvojí subsidiarita, kterou zavádí článek 153, musí být za těchto podmínek samozřejmě odstraněna.

4.6.6 Právní základ ve Smlouvě musí také být součástí úsilí o dosažení stavu, kdy spotřebitel není pouze chráněn či bráněn, ale je skutečně aktivní. Spotřebitel je občanem, jenž při možnostech nabízených společností musí samozřejmě mít právo se vyjádřit a být slyšen.

4.6.7 Bude rovněž vhodné zjistit, zda by ustanovení Smlouvy, týkající se přístupu k Soudnímu dvoru, neměla uznat přímý přístup spotřebitelským sdružením jakožto zastupujícím skupinám, kterých se týkají právní akty přijaté Evropskou unií.

4.6.8 Dodejme, že se text ve svém současném znění zakládá na ohraničené koncepci ochrany spotřebitelů v podstatě zaměřené pouze na kladný přínos informací.

5. Cíle, zásady a kritéria pro určení právního základu pro spotřebitelskou politiku

5.1 Která obecná kritéria musí určovat kvalitu právního základu ve Smlouvě?

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že právní základ musí:

- být jasný a přesný,
- obsahovat cíle, které rámcově sleduje určená politika, výchozí zásady této politiky a prováděcí kritéria,
- být samostatný.

Tyto jednotlivé charakteristiky jsou nezbytné k tomu, aby mohlo dojít k nápravě výše zmíněných problémů.

5.2 Kromě toho mohou být do perspektivy upřesnění právního základu začleněny okrajové otázky. Je třeba rovněž zvážit možnosti ve věci kvality harmonizace. Komise podporuje politiku maximální či kompletní harmonizace. Je skutečně třeba, aby zvolená úroveň ochrany byla skutečně vysoká, jinak by hrozilo, že dojde k vývoji maximální či totální harmonizace na úkor zájmů spotřebitelů.

5.3 Navrhovaný text upravuje čl. 3. odst. 1 Smlouvy jasným začleněním politiky podpory a ochrany zájmů spotřebitelů do seznamu cílů, které instituce sledují.

5.4 Navrhované znění článku 153 uvádí tři oblasti:

5.4.1 Obsahuje soupis cílů sledovaných politikou Evropské unie ve spotřebitelské oblasti. Jedná se o tradiční cíle. Je nicméně třeba zdůraznit některé jejich zvláštnosti:

- Novinkou v této problematice je podpora práva na informace, na vzdělání, na účast a práva sdružovat se s cílem

chránit a zastupovat zájmy spotřebitelů, zejména uznáním individuálních a kolektivních práv v této oblasti. Je jasným znakem, že musí být samozřejmě vytvořeny mechanismy kolektivního odvolání, ale je třeba také vytvořit způsoby, jak kolektivně zapojit spotřebitele do vypracování pravidel, která se jich týkají.

- Ochrana zdraví a bezpečnosti spotřebitelů je přirozeně tradičním tématem, které musí být potvrzeno jako jeden z cílů, které Smlouva sleduje.

- Jako zcela nový prvek se objevuje podpora právních, ekonomických, sociálních a kulturních zájmů spotřebitelů. Chápe spotřebitele jako aktivní prvek ve společnosti a ne jako pouhého uživatele výrobků a služeb. Na základě uznání podpory těchto zájmů spotřebitele mohou být vypracovány politiky, zejména politika trvalého rozvoje. V tomto duchu může být rovněž vypracována politika těsně propojující podporu zájmů spotřebitelů a ohled na životní prostředí.

5.4.2 Ve fázi, kdy formulujeme znění článku 153, je možné potvrdit některé zásady:

- preventivní činnost,
- účinná náprava,
- rozvoj trvalé spotřeby,
- zásada „platí původce rizika“,
- zásada účasti.

Dodržování těchto pěti zásad je nezbytné k úspěšnému provádění výše popsané politiky.

5.4.3 Navrhovaný text tradičně připomíná, že požadavky, jež jsou zde sice součástí samostatného základu, též nemohou být při rozvíjení dalších politik Evropské unie opomíjeny.

5.4.4 Při vypracování těchto opatření je třeba zohlednit určité parametry. Otázka vysokého stupně ochrany zohlední zejména existující socioekonomické údaje, které umožní přesně určit chování spotřebitelů při získávání a využívání výrobků a služeb uvedených na trh. Podobným způsobem musí být potvrzeno výslovné uznání kolektivního odvolání.

5.4.5 Článek 153a v navrhované podobě určuje politiku, kterou by měla Rada vést.

Jedním z diskutovaných problémů je otázka přímé působnosti směrnic. Navrhované řešení upřednostňuje jako způsob harmonizace nařízení. Činí právě probíhající diskusi o působnosti směrnic zbytečnou. Pracuje se na vytvoření pružného modelu, jak umožnit členským státům zaujmout postoj v případech, kdy mají v úmyslu zachovat či vytvořit ochranná opatření.

Toto řešení dává přednost maximální harmonizaci, podléhající nicméně hodnocení případ od případu.

5.4.6 Text článku 153 obsahuje také jednu inovaci v tom, že povyšuje spotřebitelská sdružení na úroveň příjemců, kterým jsou určena opatření přijatá podle článku 230 Smlouvy. Jinými slovy se sdružení mohou přímo odvolat k Soudu proti aktům Společenství, které neuznávají ustanovení této Smlouvy.

6. Závěr – návrh nového právního základu

S ohledem na zmíněné údaje předkládáme návrh tohoto znění:

Článek 153

1. Politika Společenství v oblasti spotřeby zajišťuje sledování těchto cílů:

- podpora práva na informace, na vzdělání, na účast a práva sdružovat se s cílem chránit a zastupovat zájmy spotřebitelů, zejména uznáním individuálních a kolektivních práv v této oblasti;
- ochrana zdraví a bezpečnosti spotřebitelů;
- podpora právních, ekonomických, sociálních a kulturních zájmů spotřebitelů.

2. Politika Společenství v oblasti ochrany spotřebitelů usiluje o nejvyšší úroveň ochrany. Je založena na těchto zásadách:

- zásada preventivní činnosti;
- zásada účinné nápravy poškození individuálních a společných práv a zájmů spotřebitelů;
- zásada „platí původce rizika“;
- zásada rozvoje spotřebitelské politiky a trvalé ochrany;
- zásada účasti spotřebitelů na vypracování a uplatňování pravidel prostřednictvím instancí zastupujících jejich zájmy.

3. Požadavky na ochranu spotřebitelů jsou zohledňovány při vytváření a provádění ostatních politik Společenství.

4. Při vytváření činnosti v oblasti ochrany spotřebitelů Společenství zohledňuje:

- vysokou úroveň ochrany, která je spotřebitelům přiznána v jednotlivých členských státech;
- dostupné socioekonomické údaje o získání a využívání výrobků a služeb dostupných na trhu;

- účinnost existujících odvolacích procesů pro případ poškození práv či zájmů spotřebitelů, zejména uznáním činnosti společného zájmu.

Článek 153-A

1. V souladu s postupem uvedeným v článku 251 a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem Rada stanoví opatření nutná k dosažení cílů uvedených v čl. 153 odst. 1; tato opatření jsou pravidelně revidována s cílem zaručit, že budou nadále zajišťovat vysokou úroveň ochrany spotřebitelů.

2. Harmonizační opatření prováděná podle odstavce 1 nebrání členskému státu zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná se Smlouvou a budou oznámena Komisi.

3. Komise do šesti měsíců od oznámení zmíněného v odstavci 3 rozhodne o zamítnutí vnitrostátního opatření a zejména prokáže, že dané opatření znamená překážku pro fungování vnitřního trhu. Pokud v tomto období k rozhodnutí nedojde, je opatření chápáno jako přijaté, kromě situací, kdy složitost otázky vyžaduje prodloužení lhůty maximálně na jeden rok, a v takovém případě je členský stát o prodloužení uvědomen během první šestiměsíční lhůty.

4. Komise v úzké spolupráci s členskými státy zajišťuje účinné provádění opatření přijatých k podpoře práv a zájmů spotřebitelů. Členské státy jsou zejména povinny přijmout ustanovení nutná k tomu, aby mohly

- a) určit a uplatňovat sankce účinného charakteru, přiměřené a odstrašovací, v případech nedodržení opatření stanovujících povinnosti či zákazy pro ochranu spotřebitelů;
- b) dosáhnout zastavení podobných přestupků;
- c) předvídat soudní a mimosoudní zjednodušené postupy pro prevenci a nápravu poškození práv a zájmů spotřebitelů a spravedlivou náhradu utrpěných škod.

5. Sdružení spotřebitelů řádně uznaná podle vnitřního práva členských států či Evropskou komisí jsou v souladu s článkem 230 Smlouvy chápána jako příjemci, kterým jsou určena opatření přijatá k provádění tohoto článku a článku 153.

V Bruselu dne 20. dubna 2006.

předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND

PŘÍLOHA I

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Během diskuse byly zamítnuty následující pozměňovací návrhy, u nichž však vždy nejméně čtvrtina členů hlasovala pro:

Odstavec 1.3

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Odstavec 1.3. obsahuje kategorické tvrzení: „V Evropské unii se po přijetí Maastrichtské smlouvy nový právní základ pro činnost v oblasti politiky ochrany spotřebitelů, článek 129 A, brzy ukázal nepostačujícím k tomu, aby mohl sloužit za základ rozvoje samostatné politiky v této oblasti“. Tato závažná kritika není podepřena žádným důkazem.

Výsledek hlasování

Pro: 23

Proti: 39

Hlasování se zdrželo: 5

Odstavec 1.4

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Odstavec 1.4 obsahuje kategorické tvrzení, které říká: „Nedostatečné uplatňování tohoto právního základu během let potvrdilo, že nejde o přiměřený a účinný právní základ pro podporu skutečné politiky ochrany zájmů spotřebitelů na úrovni Společenství.“ Tato závažná kritika není podepřena žádným důkazem.

Výsledek hlasování

Pro: 23

Proti: 39

Hlasování se zdrželo: 5

Odstavec 1.5

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Odstavec 1.5 obsahuje kategorické tvrzení tohoto znění: „Úpravy, které přinesl nový článek č. 153 Amsterodamské smlouvy, nemohly napravit odhalené nedostatky a texty, předložené v souladu s očekávaným přijetím Evropské ústavy, na tyto otázky také nepřinesly odpověď.“ Tato závažná kritika není podepřena žádným důkazem.

Výsledek hlasování

Pro: 23

Proti: 39

Hlasování se zdrželo: 5

Odstavec 4.6.1

Zrušit celý odstavec.

Odůvodnění

Tento bod, který stanoví, aby byla spotřebitelská politika součástí pravomocí EU, by zabránil možnosti existence přísnějších pravidel pro danou oblast v členských státech.

Výsledek hlasování

Pro: 26

Proti: 35

Hlasování se zdrželo: 8

Odstavec 4.6.7

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Není žádoucí, aby sdružení spotřebitelů měla přímý přístup k Soudnímu dvoru. Všechna sdružení hájící zájmy by pak mohla vyžadovat tento přístup jménem svých členů. Takové právo by mohlo vyvolat nepříjemné situace (jako ve Spojených státech amerických tzv. class actions (skupinové žaloby)).

Výsledek hlasování

Pro: 30

Proti: 38

Hlasování se zdrželo: 4

Odstavec 5.4.1

Odstranit část textu:

- „Novinkou v této problematice je podpora práva na informace, na vzdělání, na účast a práva sdružovat se s cílem chránit a zastupovat zájmy spotřebitelů, zejména uznáním individuálních a kolektivních práv v této oblasti. Je jasným znakem, že ~~musí být samozřejmě vytvořeny mechanismy kolektivního odvolání, ale je třeba také vytvořit způsoby, jak kolektivně zapojit spotřebitele do vypracování pravidel, která se jich týkají.~~“

Odůvodnění

Není žádoucí, aby sdružení spotřebitelů měla přímý přístup k Soudnímu dvoru. Všechna sdružení hájící zájmy by pak mohla vyžadovat tento přístup jménem svých členů. Takové právo by mohlo vyvolat nepříjemné situace (jako ve Spojených státech amerických tzv. class actions (skupinové žaloby)).

Výsledek hlasování

Pro: 30

Proti: 40

Hlasování se zdrželo: 3

Odstavec 5.4.4

Vypustit poslední větu:

- „5.4.4 Při vypracování těchto opatření je třeba zohlednit určité parametry. Otázka vysokého stupně ochrany zohlední zejména existující socioekonomické údaje, které umožní přesně určit chování spotřebitelů při získávání a využívání výrobků a služeb uvedených na trh. ~~Podobným způsobem musí být potvrzeno výslovné uznání kolektivního odvolání.~~“

Odůvodnění

Není žádoucí, aby sdružení spotřebitelů měla přímý přístup k Soudnímu dvoru. Všechna sdružení hájící zájmy by pak mohla vyžadovat tento přístup jménem svých členů. Takové právo by mohlo vyvolat nepříjemné situace (jako ve Spojených státech amerických tzv. class actions (skupinové žaloby)).

Výsledek hlasování

Pro: 27

Proti: 42

Hlasování se zdrželo: 4

Odstavec 5.4.6

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Není žádoucí, aby sdružení spotřebitelů měla přímý přístup k Soudnímu dvoru. Všechna sdružení hájící zájmy by pak mohla vyžadovat tento přístup jménem svých členů. Takové právo by mohlo vyvolat nepříjemné situace (jako ve Spojených státech amerických tzv. class actions (skupinové žaloby)).

Výsledek hlasování

Pro: 26

Proti: 44

Hlasování se zdrželo: 2

Odstavec 6

Zrušit odstavec.

Odůvodnění

Odstavec 6 obsahuje ambiciózní návrh nového právního rámce politiky ochrany spotřebitele. Jak se ukázalo u předchozích odstavců 1.3, 1.4 a 1.5, v textu stanoviska chybí dostatečné důkazy, že tyto změny jsou nezbytné nebo potřebné. Místo iniciování rozsáhlého pozměňovacího návrhu týkajícího se současného právního rámce politiky na ochranu spotřebitele by se stanovisko mělo mnohem intenzivněji zaměřit na skutečné argumenty, proč by měl být nový právní rámec prioritou, až dojde k příští revizi znění smlouvy.

Výsledek hlasování

Pro: 23

Proti: 39

Hlasování se zdrželo: 5

Článek 153

Odstranit v bodě 4 text poslední odrážky.

~~účinnost existujících odvolacích procesů pro případ poškození práv či zájmů spotřebitelů, zejména uznáním činnosti společného zájmu.~~

Odůvodnění

Není žádoucí, aby sdružení spotřebitelů měla přímý přístup k Soudnímu dvoru. Všechna sdružení hájící zájmy by pak mohla vyžadovat tento přístup jménem svých členů. Takové právo by mohlo vyvolat nepříjemné situace (jako ve Spojených státech amerických tzv. class actions (skupinové žaloby)).

Výsledek hlasování

Pro: 27

Proti: 44

Hlasování se zdrželo: 2

Článek 153-A

Vyškrtnout čtvrtý odstavec článku 153 A, který stanovisko navrhuje začlenit do Smlouvy.

Odůvodnění

Podle tohoto znění by spotřebitelská politika byla podřízena předpisům vnitřního trhu. To není v souladu s obsahem zbývající části stanoviska.

Výsledek hlasování

Pro: 27

Proti: 34

Hlasování se zdrželo: 14

*PŘÍLOHA II***ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru**

Následující text obsažený ve stanovisku sekce byl zamítnut ve prospěch pozměňovacího návrhu, který shromáždění přijalo, avšak minimálně čtvrtina členů hlasovala pro původní znění.

Odstavec 6, článek 153-A

2. Harmonizační opatření budou mít prioritně podobu nařízení.

Výsledek hlasování

Pro zrušení odstavce: 31

Proti: 24

Hlasování se zdrželo: 14
